

Fredagen den
27 oktober 1978

Fredagen den 27 oktober

Kl. 09.00

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

§ 1 Justerades protokollet för den 19 innevarande månad.

§ 2 Upplästes följande till kammaren inkomna ansökan:

Till riksdagens kammare

Då undertecknad skall tjänstgöra som ombud vid 33:e ordinarie mötet med Förenta nationernas generalförsamling under tiden den 6 november – den 20 december anhåller jag om ledighet från riksdagsarbetet under denna tid.
Stockholm den 26 oktober 1978

Carl-Wilhelm Lothigius

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Anita Bråkenhielm* (m) skulle inträda som ersättare för Carl-Wilhelm Lothigius under hans ledighet från riksdagsmannauppdraget.

§ 3 Om den framtida användningen av Upplands signalregementes anläggningar i Uppsala

Försvarsministern LARS DE GEER erhöll ordet för att besvara *Hans Alséns* (s) den 18 oktober anmälda fråga, 1978/79:45, och anförde:

Herr talman! Hans Alsén har frågat mig vilka åtgärder som regeringen har vidtagit och när de kan förväntas ge resultat vad beträffar lokalisering av annan verksamhet till S I:s nuvarande anläggningar i Uppsala.

Jag vill till en början anmäla att enligt den tidsplan som f. n. gäller kommer den av riksdagen beslutade flyttningen av S I att påbörjas år 1982 och vara helt genomförd år 1983.

Frågan om hur den av S I förvaltade marken med byggnader och övriga anläggningar i Uppsala skall användas efter förbandets flyttning utreds sedan år 1974 på regeringens uppdrag av försvarets fastighetsnämnd. Vid uppdragets fullgörande skall nämnden beakta vad riksdagens försvarsutskott anförde i sitt betänkande nr 25 för år 1974 om behovet av skyndsamma åtgärder i syfte att finna lämplig användning för mark och byggnader som förvaltas av S I.

Enligt vad jag har inhämtat har fastighetsnämnden haft överläggningar med överbefälhavaren, byggnadsstyrelsen, Uppsala kommun och Uppsala

Om den framtida användningen av Upplands signalregementes anläggningar i Uppsala

Fredagen den
27 oktober 1978

*Om den framtida
användningen av
Upplands signal-
regementes anlägg-
ningar i Uppsala*

läns landstingskommun om möjligheterna att använda anläggningarna vid S 1 för något annat statligt eller något kommunalt ändamål. Hittills har dessa överläggningar inte lett till något resultat som har kunnat ligga till grund för förslag i frågan från fastighetsnämndens sida.

Överläggningarna fortsätter emellertid, och fastighetsnämnden räknar med att i god tid innan förbandet har utrymt anläggningarna i Uppsala kunna lämna regeringen en redogörelse för resultatet av nämndens utredning och lägga fram förslag i frågan. Jag anser att regeringen bör avvakta fastighetsnämndens förslag innan någon vidare åtgärd vidtas.

HANS ALSÉN (s):

Herr talman! Jag tackar givetvis försvarsministern för att han har svarat på min fråga. När försvarsministern nu träder in i den politiska eldgivningen för första gången, skulle jag emellertid satt värde på om han hade haft litet bättre laddat och kanske också åstadkommit en litet klarare träffbild än vad det här svaret har inneburit. Jag tycker faktiskt att det är relativt poänglöst.

Vad jag är ute efter är ju statens politiska ansvar. Vad som här svaras är att frågan handläggs tjänstevägen, i sedvanlig ordning. Men det finns ingenting som antyder när regeringen politiskt är beredd att ta sitt ansvar.

Det sägs att när försvarets fastighetsnämnds förslag kommer, skall man pröva det. Men när kan det komma? Finns det någon deadline för när fastighetsnämndens förslag måste lämnas till regeringen? Jag menar att regeringen har ett regionalpolitiskt ansvar – och det framgick klart av försvarsutskottets skrivning i samband med att propositionen antogs av riksdagen 1974. Jag skulle alltså sätta värde på om försvarsministern ville klargöra när enligt regeringens mening den här tidsfristen löper ut för fastighetsnämnden och regeringen får möjligheter att göra sin politiska prövning utifrån regionalpolitiska synpunkter.

Den arbetsmarknadsmässiga situationen i Uppsala är lika svår nu som 1974 – ja, den är värre. Jag vill citera vad vi sade i vår motion från socialdemokratiskt håll 1974:

”Givetvis skapar utflyttningen av S 1 från Uppsala en hel del problem. Bl. a. innebär den ett betydande bortfall av värdefulla sysselsättningsmöjligheter i kommunens centralort. Som vi påpekade i vår motion hösten 1973 så har Uppsala till skillnad mot andra jämförbara kommuner en markant näringslivsmässig obalans. Antalet industrisysselsatta har de senaste åren undan för undan minskat och är nu nere i så lågt som drygt 10 % av de yrkesverksamma, ett förhållande som inger de allvarligaste farhågor för framtiden.

Till detta kommer den arbetslöshet som fortfarande är rådande – speciellt bland ungdomen. Den militära sektorn har i denna situation utgjort ett värdefullt tillskott som från arbetskraftssynpunkt skilt sig från den övriga offentliga verksamhet som i hög grad dominerar kommunens näringsliv. S 1, med tillhörande verkstäder och skolor, har bidragit till en betydelsefull breddning av den lokala och regionala arbetsmarknaden. En utflyttning kommer att både minska antalet arbetstillfällen och få besvärande sysselsätt-

ningsmässiga konsekvenser av strukturell natur.”

Sedan dess har vi fått ett betydligt förvärrat läge på arbetsmarknaden, en ökad obalans. Volvo-Penta, som tillhör en av de vinstgivande koncernerna här i landet, har beslutat att dra bort sin verksamhet från Uppsala. Vi har stor ungdomsarbetslöshet.

Jag frågar nu försvarsministern: Är regeringen – det är det som är det intressanta – beredd att verkligen ta sitt ansvar i detta sammanhang?

Försvarsministern LARS DE GEER:

Herr talman! Representanter för Uppsala har inte alltid varit lika angelägna som Hans Alsén nu var att få behålla S 1. Sålunda finns det en generalplan från år 1970, där man har önskemål om att få praktiskt taget hela S 1:s nuvarande område. Men redan i december 1972 hade man i Uppsala ändrat mening och ville behålla S 1.

Hans Alsén efterlyser konkret besked om när detta beslut kan fattas. Till det vill jag säga att vi har dock fyra år på oss. Jag är fullt medveten om försvarsministerns ansvar för att man utnyttjar de fyra åren konstruktivt, så att man verkligen får marken använd på ett sätt som passar Uppsala och Uppsalas nuvarande problem väl. Men den ursprungliga situationen var att Uppsala ville ha denna mark i sin generalplan.

HANS ALSÉN (s):

Herr talman! När försvarsministern argumenterar här talar han om historisk tid. Då beslutet togs i riksdagen och behandlades av försvarsutskottet fanns det mycket klara uttalanden från Uppsala kommun om att man i kommunen inte hade intresse av mark och anläggningar och inte var beredd att överta dessa. Det framgår klart av de offentliga handlingar som låg till grund för riksdagens beslut. Det som är intressant är vad som sades när riksdagen fattade sitt beslut och inte vad som sades 1972.

Nu säger försvarsministern att det är fyra år kvar. Det har tydligen skett en förskjutning i tidsplanen. Tidigare var det meningen att en överflyttning skulle ske åren 1980 och 1981. Nu är det fråga om något annat årtal. Så visst har man fått en respittid. Men fyra och ett halvt år av den tiden har redan gått. Under den perioden har ingenting hänt. Det talas här om kontakter mellan å ena sidan Uppsala kommun och Uppsala läns landsting och å andra sidan försvarets fastighetsnämnd. Jag har låtit mig underrättas om hur de kontakterna har gestaltat sig. Det är verkligen att ta till om jag säger att dessa kontakter har varit av blygsam omfattning. Innehållet i kontakterna har varit mycket tunt. Landstinget gav i maj månad i år besked om att man inte hade något intresse av att överta de här anläggningarna.

Som jag ser det är det alltså här fråga om ett klart statligt ansvar, och det framgick också av riksdagens beslut år 1974.

Länsstyrelsen har producerat kilovis med utredningsmaterial, där man talat om regionalpolitiken. Detta har överlämnats till staten för behandling och åtgärder. Det behövs alltså inte någon ytterligare dokumentation. Här krävs en konkret politisk vilja hos den centrala statsmakten. Jag hoppas att

Om tidigareläggning av planerade leveranser till försvaret

försvarsministern vill påverka de övriga ansvariga i regeringen, så att de kommer att inse det politiska ansvar som den nu sittande borgerliga regeringen har i denna fråga.

Försvarsministern LARS DE GEER:

Herr talman! Under den vecka som jag har haft denna ansvarsfulla befattning har jag bara en gång varit i kontakt med Uppsala kommun i detta ärende. Jag lovar Hans Alsén att ta förnyade kontakter med Uppsala kommun.

HANS ALSÉN (s):

Herr talman! Jag tackar för det beskedet. Av massmedierna har vi ju fått klart för oss att försvarsministern är en i vissa avseenden handlingskraftig person, som inte låter gräset gro under sina fötter. Jag hoppas att det håller streck även när det gäller den här frågan. I och för sig har jag ingen anledning att betvivla detta förrän utvecklingen visar något annat.

Jag hoppas alltså att försvarsministern gör allt vad han kan på detta område och känner det politiska ansvaret och inte uppfattar det här som ett tjänsteärende, som i första hand ligger hos försvarets fastighetsnämnd. Försvarets fastighetsnämnd är ju ett organ som skall svara för försvarets anläggningar. Men här gäller det någonting helt annat, nämligen att få sysselsättning i anläggningarna, att för uppländsk arbetsmarknad bevara, och helst förstärka, sysselsättningssituationen. Jag har med mitt citat ur motionen påpekat att situationen är ohållbar och orimlig, framför allt i vad gäller obalansen. Det föreligger klara brister i fråga om industriell sysselsättning.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 4 Om tidigareläggning av planerade leveranser till försvaret

Försvarsministern LARS DE GEER erhöll ordet för att besvara *Ove Karlssons* (s) den 18 oktober anmälda fråga, 1978/79:47, och anförde:

Herr talman! Ove Karlsson har frågat mig om jag är villig att medverka till en tidigareläggning av planerade leveranser av kläder och skor till försvaret.

Det militära försvarets beställningar av textil, konfektion och skor under den senaste femårsperioden har genomsnittligt omfattat ungefär 115 milj. kr. per budgetår. I förhållande till gällande planer har beställningar tidigarelagts till ett belopp av ungefär tillsammans 75 milj. kr. under budgetåren 1975/76 och 1976/77. Denna tidigareläggning har naturligtvis delvis bidragit till att beställningsverksamheten nu har minskat. Härtill kommer att medlen för anskaffning av kläder och skor har fått reduceras till följd av den ekonomiska ram som 1977 års försvarsbeslut innebär. Enligt programplanen för femårsperioden 1979–1984 planeras en beställningsverksamhet om ca 85 milj. kr.

per år.

En ytterligare tidigareläggning av planerade beställningar inom den gällande ekonomiska ramen skulle självfallet medföra att beställningsverksamheten om något år skulle bli ännu mindre. Jag är därför inte beredd att medverka till en tidigareläggning av inom utgiftsramen för det militära försvaret inplanerade beställningar. Efter samråd med arbetsmarknadsministern vill jag däremot meddela att regeringen är beredd att pröva möjligheterna att med utnyttjande av arbetsmarknadsmedel utöka beställningarna för det militära försvarets räkning.

GUDRUN SUNDSTRÖM (s):

Herr talman! Det har fallit på min lott att i stället för Ove Karlsson ta emot försvarsministerns svar, eftersom Ove Karlsson har fått förhinder i dag.

Enligt uppgift skulle det föreligga förslag om kraftiga nedskärningar av försvarets beställningar av skor och kläder i framtiden. För vissa orter, t. ex. Likenäs, Fastnäs och Vägsjöfors, skulle det slå mycket hårt i fråga om arbetstillgången. Det är likadant när det gäller det län vi kommer ifrån. Just orten Malung, som försvarsministern säkert väl känner till, har ett mycket stort bekymmer med att skaffa människorna arbete. I Malung har man sedan gammalt ett stort kunnande när det gäller skinnstillverkning.

Vad jag menar är att försvarets upphandling av kläder och skor borde ske mera kontinuerligt och på ett sådant sätt att ryckigheten i beställningarna försvinner. Jag har stor förståelse för att det kan vara svårt när man har anbudsupphandling. I den här situationen med sysselsättningssvårigheter borde man ha ett bättre samråd mellan de olika statliga institutionerna.

Min förhoppning är att statsrådet är beredd att medverka till att man kan tidigarelägga sådana beställningar som det här gäller, så att man inte äventyrar existensen för de företag som berörs av dessa. Facket och de anställda på de aktuella företagen är djupt oroade, eftersom beställningar utgår så sent att man av den anledningen helt enkelt fått gå ut med varsel till de anställda.

Ur försvarssynpunkt bör det också vara ett intresse att vissa företag finns kvar, som kan leverera till försvaret i fortsättningen. Därför måste detta samråd vara mycket aktivt under en tid när vi har ont om arbete. Det är exempelvis få människor i vårt land som kan hanteringen av skinnvaror. Mot denna bakgrund skulle jag önska att man kanske vore mera aktiv inom detta område.

Jag vill tacka herr försvarsministern för svaret på denna fråga.

Försvarsministern LARS DE GEER:

Herr talman! De tidigareläggningar om 75 milj. kr. av beställningar på textil och skor som gjordes under budgetåren 1975/76 och 1976/77 var ju motiverade av arbetsmarknadspolitiska skäl. Vilka ytterligare tidigareläggningar som nu kan göras och därmed vilka industrier som blir berörda är en fråga, som skall avgöras i samarbete mellan arbetsmarknadsstyrelsen, överstyrelsen för ekonomiskt försvar, försvarets materielverk och berörda

Fredagen den
27 oktober 1978

*Om tidpunkten
för inrättande av
ett rådgivande
organ till överbe-
fälhavaren, m. m.*

försvarsgrenschefer. Det ankommer på de myndigheterna att göra en avvägning mellan olika industriers sysselsättningssvårigheter, deras förmåga att upprätthålla krigsproduktion och försvarets behov av beklädnadsmaterial. Jag vill alltså försäkra Gudrun Sundström om att just de aspekter hon berört i sin replik till mig kommer att bli beaktade.

GUDRUN SUNDSTRÖM (s):

Herr talman! Det sista tar jag som ett löfte från herr försvarsministern om att vi kan se litet ljusare på situationen i detta avseende i vårt län.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 5 Om tidpunkten för inrättande av ett rådgivande organ till överbefälhavaren, m. m.

Försvarsministern LARS DE GEER erhöll ordet för att besvara *Olle Göranssons* (s) den 19 oktober anmälda fråga, 1978/79:53, och anförde:

Herr talman! Olle Göransson har bett mig lämna besked om tidpunkten för inrättande av militärledningens rådgivande nämnd samt – utöver vad som anfördes i propositionen 1977/78:63 – om dess uppgifter och sammansättning.

Vad beträffar tidpunkten för inrättande av nämnden har jag för avsikt att föreslå regeringen att den inrättas den 1 januari 1979.

Vad gäller nämndens uppgifter och sammansättning avser jag att följa de riktlinjer och intentioner som min företrädare har föreslagit i propositionen och som riksdagen har godkänt (FöU 1977/78:9, rskr 1977/78:174).

Arbete med nämndens instruktion pågår f. n. inom försvarsdepartementet.

OLLE GÖRANSSON (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka försvarsministern för svaret på min fråga. Det är ju skönt att höra att det äntligen börjar röra sig på den här fronten. Det är ett år sedan den dåvarande försvarsministern lade fram ett förslag till riksdagen om att en rådgivande nämnd skall inrättas för militärledningen. Vi socialdemokrater är, som försvarsministern säkerligen känner till, inte nöjda med att just en nämnd skall inrättas. Vi menar att detta viktiga organ bör ha en styrelse för att därmed möjliggöra en ökad insyn och möjligheter till påverkan från civila på de militära organen. Men den borgerliga majoriteten har inte tyckt att detta är en så stor angelägenhet för människor utanför det militära yrket och därför stannat för att en nämnd skall inrättas.

Vad propositionen innehöll i fråga om nämndens uppgifter var egentligen en lång uppräknning av vad som inte skall ingå i dessa, medan det som nämnden skall göra anges på två rader. Det är min förhoppning att man i det arbete som nu pågår inom försvarsdepartementet på att utforma riktlinjer för denna nämnd skall förtydliga dessa och ge dem en sådan inriktning att en

förändring och en förbättring i framtiden underlättas och så att en styrelse för detta organ så småningom kan inrättas.

Jag ber än en gång att få tacka för svaret på min fråga och ser fram emot den 1 januari när tydligen ett förslag i ärendet skall framläggas.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 6 Om åtgärder för att förhindra nedläggning av Nattavaara järnvägsstation

Kommunikationsministern ANITHA BONDESTAM erhöll ordet för att besvara *Karl-Erik Hälls* (s) den 19 oktober anmälda fråga, 1978/79:55, och anförde:

Herr talman! Karl-Erik Häll har frågat mig om jag avser att ta initiativ som syftar till en omprövning av SJ:s beslut att lägga ned Nattavaara station.

SJ:s trafikdistrikt i Luleå har i skrivelse till Gällivare kommun i februari 1978 anmält sin avsikt att avbemannas järnvägsstationen i Nattavaara. Planerna innebär inte att stationen läggs ned eller att något trafikslag upphör. Tågen kommer alltjämt att stanna för resandes på- och avstigande. Gods kommer också att kunna sändas till och från orten i SJ:s regi.

Den planerade avbemanningen för dock med sig att exempelvis biljettförsäljningen upphör på stationen. Den stationära stycke gods servicen ersätts med godsombud och hemforsling.

Den avsedda förändringen, som ursprungligen planerats till den 1 oktober i år, har skjutits upp till den 1 december. Orsaken härtill är att diskussioner och förhandlingar mellan SJ i Luleå och berörd facklig organisation sedan länge pågår i avbemanningsfrågan. MBL-förhandlingar i frågan har ägt rum och ytterligare sådana är aviserade.

Gällivare kommun har i augusti månad skriftligen – och i samband med uppvaktning – begärt kommunikationsministerns medverkan till att SJ omprövar planerna på att dra in bemanningen. Kommunens framställning har enligt praxis överlämnats till SJ:s centralförvaltning för handläggning. Handläggningen där vilar i avvaktan på slutförandet av förhandlingarna mellan SJ och fackorganisationen. SJ har i skrivelse till kommunen sagt att man i det rådande läget inte kan ge fullständigt besked beträffande Nattavaara och att man avser att återkomma när förhandlingarna avslutats.

Jag är i den situation som råder inte beredd att göra närmare uttalanden i frågan.

KARL-ERIK HÄLL (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka för att jag fått svar på min fråga. Jag är inte alls nöjd med svaret, men jag hade inte heller hoppats på att få ett nöjaktigt svar. Jag har nämligen förstått att regeringen inte vill ta itu med denna fråga, utan man hänvisar till överläggningar och förhandlingar som pågår, och det

Nr 24

Fredagen den
27 oktober 1978

*Om åtgärder för
att förhindra ned-
läggning av Natta-
vaara järnvägs-
station*

Fredagen den
27 oktober 1978

*Om åtgärder för
att förhindra ned-
läggning av Natta-
vaara järnvägs-
station*

gör man oavsett att denna fråga egentligen är ganska intressant. Det sägs i svaret att stationen inte skall läggas ned. Jag skall återkomma till det, om jag hinner. Det är nämligen så att man redan 1977 bestämde att denna åtgärd skulle vidtas. Sedan har hela denna affär varit föremål för överläggningar med de berörda fackliga organisationerna. Jag har inte tid och inte heller anledning att gå in på de turerna.

Men när vi från kommunens sida försöker göra klart för SJ vad man håller på att göra, nämligen slå undan benen för utveckling på en ort som är en av de få orterna i Gällivare kommun som, även om den inte utvecklas, lever sitt liv och som har ett näringsliv som är starkt beroende av service i den omfattning som SJ nu tillhandahåller. Det är en rad andra ting som vi gärna ville överlägga med SJ om, men vi får inte underlag från SJ för att kunna bedöma om det finns några möjligheter för oss att med SJ seriöst diskutera vilka andra intressen som står på spel, utan man har helt enkelt avvisat detta från SJ:s sida.

Det tycker vi är ganska upprörande därför att det här väl ändå kunde vara ett ganska intressant pilotfall som skulle kunna belysa vilka verkningar SJ:s planerade åtgärder, om de kommer till utförande, skulle få på en kommun som vår. Ärendet är så pass avgränsat att man borde kunna överlägga om det.

Kommunen har gått in och sagt att den också är beredd att hjälpa till, om SJ i sammanhanget får utgifter som är för stora för SJ att klara. Så var det med stationshuset. Stationshuset kommer att försvinna. År 1960 byggdes det provisoriska stationshus upp som nu är utslitet och måste bort. Det skall inte ersättas med något nytt stationshus, eftersom detta skulle bli för dyrt. Kommunen har sagt att man kan tänka sig att lösa problemet tillsammans med SJ, och man kan också tänka sig att betala en del av kostnaderna på grund av att gemensamma intressefrågor då kunde lösas på ett vettigt sätt. Men svaret är alltså nej.

Detta gör oss väldigt besvikna. Vi är också besvikna över att det inte kan finnas möjligheter att gå in och se på fallet, eftersom kommunen, uppenbarligen SJ:s egna anställda och fackföreningarna behöver få en klarare belysning av fallet, men det tycks inte finnas några möjligheter att undersöka fallet. Därför beklagar jag svarets innebörd. Vi får alltså ett besked till kommunen först när beslut redan har fattats och detta – det vill jag säga till statsrådet – tillfredsställer oss inte.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 7 Om åtgärder för att trygga sysselsättningen vid Annonns-Krantz AB i Göteborg

Nr 24

Fredagen den
27 oktober 1978

Kommunikationsministern ANITHA BONDESTAM erhöll ordet för att besvara *Karl Hallgrens* (vpk) den 18 oktober anmälda fråga, 1978/79:37, till industriministern, och anförde:

Herr talman! Karl Hallgren har frågat industriministern om han har för avsikt att vidta sådana åtgärder som tryggar sysselsättningen för dem som nu hotas av att mista sina jobb vid Annonns-Krantz AB i Göteborg. Frågan ställs mot bakgrund av televerkets beslut att anlita ett annat företag för ackquisition av annonser till telefonkatalogen. Frågan har därför överlämnats till mig.

När det gäller effekterna på sysselsättningen för de anställda vid Annonns-Krantz har jag fått veta att flertalet av dem som i dag sysslar med katalogarbetet har erbjudits anställning i det nya bolag som har bildats. Karl Hallgrens farhågor för att en stor del av den nuvarande arbetsstyrkan riskerar att mista sina jobb är alltså dess bättre obefogade.

KARL HALLGREN (vpk):

Herr talman! Jag tackar för svaret.

Statsrådet påpekar här att de flesta har garanterats arbete i det nya företaget. Men det är ju ett faktum att en del ändå blir arbetslösa eller måste söka sig andra arbeten – om det nu finns några sådana i Göteborgstrakten, som är hårt drabbad av arbetslöshet.

Men det verkligen anmärkningsvärda i den här affären är att ett statligt företag som televerket beslutar sig för att anlita denna multijätte som ITT är. Och det sker antingen med regeringens tysta samtycke eller helt utan regeringens kännedom. Det är lika illa, vilketdera som än har skett.

Jag förutsätter att både den förra regeringen och den nuvarande känner väl till ITT:s agerande som multinationell koncern och som imperialistiskt företag. Jag förutsätter också att det nya statsrådet har kunskaper om vad ITT sysslat med.

Det är klart dokumenterat att ITT spelade en aktiv roll och gjorde allt för att förhindra att Allende blev vald till president i Chile. När detta inte lyckades gjordes massiva insatser för att störta Allende. Vi vet ju alla vad som hände den 11 september 1973: man lyckades med sitt grymma uppsåt. Presidenten mördades och högerkrafterna och militären tog över makten. I detta fruktansvärda förspel till förtrycket av ett helt folk har ITT spelat en aktiv och framträdande roll.

Jag vill bara ställa frågan: Är denna USA-multijätte en lämplig samarbetspartner för svensk statlig företagsamhet? Anser inte statsrådet att det hade varit bättre och riktigare från både arbetsmarknadssynpunkt och allmänpolitisk synpunkt att regeringen hade ingripit i affären och låtit Annonns-Krantz fortsätta med annonsanskaffningen för telefonkatalogerna?

De anställda vid Annonns-Krantz har protesterat, eftersom deras anställningar är starkt hotade. Det har också bekräftats att en del av dem kommer att mista sina arbeten. De har därför krävt att affären skulle stoppas.

*Om åtgärder för
att trygga syssel-
sättningen vid
Annonns-Krantz
AB i Göteborg*

*Om åtgärder för
att trygga syssel-
sättningen vid
Annons-Krantz
AB i Göteborg*

Jag ställer också frågan till statsrådet: Har man närmare undersökt ITT:s anbud? Det kan ju ligga så till att detta jätteföretag avsiktligt lämnat ett underbud för att helt enkelt slå ut ett svenskt företag och få ett ännu större inflytande i landet än vad det redan har.

Kommunikationsministern ANITHA BONDESTAM:

Herr talman! Herr Hallgrens fråga gällde sysselsättningen vid bolaget. Men jag vill ändå tala om hur regeringen har handlagt ärendet.

Regeringen fattade den 20 oktober i år beslut med anledning av skrivelser om ackquisition av annonser till telefonkatalogen. Det är riktigt att de anställdas organisationer och även enskilda hade vänt sig till regeringen för att få beslutet upphävt. Kommunikationsdepartementet skickade skrivelserna på remiss till bl. a. riksrevisionsverket, som yttrat sig i ärendet. Riksrevisionsverket har konstaterat vissa formella brister i behandlingen av upphandlingsärendet, men inte funnit att resultatet strider mot de grundläggande krav på affärsmässighet och objektivitet som upphandlingskungörelsen ställer.

Regeringen har i sitt beslut konstaterat att enligt upphandlingskungörelsen talan inte får föras mot beslut i upphandlingsärende. Vidare har regeringen i sitt beslut konstaterat att den paragraf i förordningen med instruktion för televerket, som reglerar när televerket är skyldigt att underställa regeringen ett upphandlingsärende, gäller avtal med utländska myndigheter och företag som behövs för teleföbindelserna med utlandet. Det av verket nu träffade avtalet har inte sådan karaktär. Slutligen har regeringen också konstaterat att sådana förhållanden som behandlas i anvisningarna till 1 § upphandlingskungörelsen om de fall då ett upphandlingsärende kan komma att ställas under regeringens prövning inte föreligger i detta upphandlingsärende. Regeringen har därför lämnat skrivelserna utan åtgärd.

KARL HALLGREN (vpk):

Herr talman! Jag kan bara konstatera att den förra regeringen, som handlade det här ärendet, alltså inte har sett något anmärkningsvärt i att svensk statlig företagsamhet beblandar sig med imperialistiska multijättar av typ ITT. Men då talar i varje fall den förra regeringen med dubbla tungor. Den förre kommunikationsministern Bo Turesson har offentligt uttalat sig om denna affär och beklagat att den har kommit till stånd. Det uttalandet finns återgivet i Hallandsposten den 19 juli.

Jag vet inte hur den nya regeringen och speciellt den nya kommunikationsministern ser på saken – om man också beklagar att man har samröre med en sådan multinationell jätte som ITT. Vi vet att företaget har ett stort inflytande på svensk teknik, särskilt när det gäller telefon, radio och annan teknisk utrustning som har ganska stor anknytning till försvaret. Det är naturligtvis väldigt viktigt att man, när man har kunskap om denna concerns agerande i andra länder, verkligen håller ett öga på vad den sysslar med. Kan man över huvud taget ha kontroll över försvarshemligheter när ett sådant

företag har de tjänster och den tillverkning som det har genom de svenskägda företagen?

Nr 24

Fredagen den
27 oktober 1978

Kommunikationsministern ANITHA BONDESTAM:

Herr talman! Jag vill bara sluta med att säga att regeringen har följt de bestämmelser som gäller.

*Om statsbidrags-
givningen till väg-
byggen*

KARL HALLGREN (vpk):

Herr talman! Statsrådet menar alltså att om regeringen har följt de bestämmelser som finns är det inget anmärkningsvärt att ett sådant multiföretag som ITT får ett starkt grepp över teknisk tillverkning också av försvarsviktig produktion här i landet. Det tycker jag är anmärkningsvärt. Man tar inte heller hänsyn till att ett sådant här företag slår ut ett svenskt företag som har sysslat med exempelvis den fråga vi nu diskuterar, nämligen annonsanskaffning till telefonkatalogen.

Jag anser att det är anmärkningsvärt att man tar så lätt på frågan. Man har följt gällande bestämmelser, säger statsrådet. Men tycker inte statsrådet att man i så fall borde göra en översyn av de bestämmelser som i dag reglerar handelsförhållanden mellan utländska företag och svensk företagsamhet?

Överläggningen var härmed slutad.

§ 8 Om statsbidragsgivningen till vägbyggen

Kommunikationsministern ANITHA BONDESTAM erhöll ordet för att besvara *Nils Berndtsons* (vpk) den 18 oktober anmälda fråga, 1978/79:38, och anförde:

Herr talman! Nils Berndtson har frågat mig om regeringen är beredd att utfärda sådana bestämmelser för statsbidragsgivningen till vägbyggen att kommunernas möjligheter att hävda miljöintressena tryggas.

Statsbidrag till kommuner för byggande av vägar och gator utgår enligt bestämmelserna i kungörelsen om statsbidrag till väg- och gatuhallning i vissa kommuner. De villkor som i kungörelsen uppställs för bidrag grundar sig på riktlinjer som har godkänts av riksdagen. Statsbidrag utgår enligt fastställd fördelningsplan. I fördelningsplan upptas i princip endast väg- och gatuobjekt som ingår som viktiga delar i trafikledsplaner, vilka antagits av resp. kommuner. Genom denna praxis säkras att berörda objekt kan ges en riktig utformning med hänsyn till kommunens övriga planering.

Resp. kommun utarbetar sedan arbetsplan för väg- och gatuobjekt som är upptagna i fördelningsplan. Innan detta sker läggs normalt stadsplan för området enligt bestämmelserna i byggnadslagen. Som bekant har kommunerna planmonopol enligt byggnadslagen.

Mot denna bakgrund kan jag inte finna att gällande bestämmelser om statsbidragsgivningen till vägbyggen skulle hindra kommunerna att hävda miljöintressena.

Fredagen den
27 oktober 1978

*Om statsbidrags-
givningen till väg-
byggen*

NILS BERNDTSON (vpk):

Herr talman! Listan börjar bli lång över kommuner som har mötts av besked om att statsbidrag till vägbyggen förutsätter trafiklösningar som varit uppenbart otillfredsställande ur miljösynpunkt. Trafikleder har dragits genom bostadsområden, känsliga fritidsområden osv.

Den omedelbara anledningen till min fråga till kommunikationsministern är handläggningen av den s. k. Vallaledsfrågan i Linköping. Under trycket från en bred opinion mot planerna på en trafikled genom ett värdefullt fritidsområde beslöt kommunfullmäktige förra året att söka en annan lösning för att rädda Vallaskogen.

När man sedan kommer till vägverket för att diskutera statsbidragsfrågan visar det sig att verket förbinder statsbidrag med att Vallaleden byggs. På så sätt framtingar vägverket en trafiklösning som strider mot kommunfullmäktiges beslut och mot en mycket bred folkopinion. Det måste vara otillfredsställande att statsbidragsgivningen tillämpas på ett sådant sätt.

Mot denna bakgrund har jag ställt frågan till kommunikationsministern om regeringen är beredd att utfärda sådana bestämmelser för statsbidragsgivningen till vägbyggen att kommunernas möjligheter att hävda miljöintressena tryggas.

Jag tackar kommunikationsminister Anitha Bondestam för svaret på min fråga, även om det är undvikande. Jag tycker inte det räcker att hänvisa till kungörelser och bestämmelser för statsbidragsgivningen. Det är inte rätt att säga att den praxis som tillämpas har en riktig utformning i förhållande till kommunernas övriga planering.

Kommunikationsministern säger att hon mot denna bakgrund inte finner att bestämmelserna skulle hindra kommunerna att hävda miljöintressena. Men det är ju vad som har skett i det fall jag åberopade och i en rad andra liknande fall. Jag medger att det är svårt att i de bestämmelser som reglerar vägverkets verksamhet finna stöd för ett agerande som strider mot miljöintressena. Men det är också svårt att finna bestämmelser som klart säger att miljöintressena skall beaktas. Det är därför jag har ställt min fråga till kommunikationsministern.

Jag skulle vilja råda kommunikationsministern att ta fram några av de omtvistade ärendena och studera dem. Ta gärna en särskild titt på vägverkets agerande i den s. k. Vallaledsfrågan i Linköping.

Mot bakgrund av vad jag här anfört vill jag ställa frågan: Visar inte det inträffade att vägverket använt statsbidragsgivningen på ett sätt som strider mot miljöintressena? Visar inte detta att det behövs bestämmelser för statsbidragsgivningen så att miljöintressena kan tryggas?

Kommunikationsministern ANITHA BONDESTAM:

Herr talman! Nils Berndtson har ställt en principiell fråga till mig som jag har besvarat. Nu begär han att jag skall yttra mig om ett speciellt vägobjekt som är föremål för prövning i samband med det pågående arbetet med att upprätta ny fördelningsplan.

Som bekant är vägplaneringen i dag i stor utsträckning decentraliserad.

Även om det är vägverket som formellt upprättar och fastställer fördelningsplan sker det reella planerandet på den kommunala och regionala nivån. Således är det kommuner och länsstyrelser som avger förslag på vilka väg- och gatuobjekt som bör ingå i planen. Efter det att denna upprättats skall dessutom vägverket ge kommuner och länsstyrelser möjlighet att yttra sig över upprättad plan innan den fastställs. Det hör till undantagen att vägverket frångår den prioritering som gjorts på den kommunala och regionala nivån.

Endast i det fall att länsstyrelse och vägverk inte är överens om fördelningsplan prövas frågan av regeringen.

Med denna uppläggning av vägplaneringen vore det direkt felaktigt av mig att här gå in och yttra mig över ett speciellt vägobjekt.

NILS BERNDTSON (vpk):

Herr talman! Regeringar och kommunikationsministrar växlar, men svaren är desamma. Ungefär så här svarade Bo Turesson i fjol på en liknande fråga som gällde den nya högbron i Stockholm. Jag tror inte det vore så dumt om de nya ministrarna svarade utan att titta i företrädarens pärmar och skrivbordslådor.

Min fråga är principiell. Det är naturligtvis inte nödvändigt att kommunikationsministern kommenterar det enskilda fallet. Jag har redovisat det för att illustrera rådande förhållanden. Anitha Bondestam kan mycket väl ta ställning principiellt utan att beröra det enskilda fallet.

Jag har frågat: Är regeringen beredd att utfärda bestämmelser för statsbidragsgivningen som är sådana att kommunerna inte tvingas till trafiklösningar som strider mot miljöintressena? Den frågan måste också kunna besvaras principiellt.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 9 Föredrogs och hänvisades

Motioner

1978/79:27 och 28 till utbildningsutskottet

§ 10 Föredrogs och bifölls

Interpellationsframställningar 1978/79:54–57

§ 11 På hemställan av förste vice talmannen beslöt kammaren kl. 09.45 att ajournera sina förhandlingar till kl. 14.00, då de till dagens bordläggning anmälda utskottsbetänkandena väntades föreligga.

§ 12 Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00 under ledning av förste vice talmannen.

§ 13 Upplästes följande till kammaren inkomna ansökan:

Till riksdagens kammare

Undertecknad anhåller om ledighet från riksdagsgöromålen under tiden fr. o. m. den 7 november fram till juluppehållet för att ingå i den svenska FN-delegationen i New York.

Stockholm den 27 oktober 1978

Karl-Erik Strömberg

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Britta Gunnarsson* (fp) skulle inträda som ersättare för Karl-Erik Strömberg under hans ledighet från riksdagsman-nauppdraget.

§ 14 Anmälades och bordlades

Propositioner

1978/79:23 om övertagande av aktierna i Norra Bergslags Järnvägs AB.

1978/79:29 om fortsatt giltighet av lagen (1975:1360) om tvångsåtgärder i spaningssyfte i vissa fall

1978/79:32 om åtgärder inom bryggeribranschen

§ 15 Anmälades och bordlades

Finansutskottets betänkande

1978/79:4 med anledning av motioner om principerna för det ekonomiska systemet, m. m.

Försvarsutskottets betänkande

1978/79:4 med anledning av motion om politisk information vid de militära förbanden

Kulturutskottets betänkanden

1978/79:10 med anledning av motioner om bevarandet av militärmusikens notmaterial och om en kartläggning av svenskt musikmaterial m. m.

1978/79:11 med anledning av motion om vården av offentligt ägd konst

1978/79:13 med anledning av motioner om barnkulturpolitiken, m. m.

Trafikutskottets betänkande

1978/79:3 med anledning av motion om lika konkurrensvillkor vid specialtransporter

Näringsutskottets betänkanden

1978/79:6 med anledning av motion om ändrad sammansättning av marknadsdomstolen

1978/79:7 med anledning av motioner om domänverkets markpolitik

§ 16 Anmälan av interpellationer

Anmäldes och bordlades följande interpellationer som ingivits till
kammarkansliet

den 26 oktober

1978/79:58 av *Ulla Tillander* (c) till kommunikationsministern om vidgad
försöksverksamhet med trådbussar:

Den växande privatbilismen har medfört allt svårare problem i de stora
tätorterna. I storstadsområdena har trafikutvecklingen fått särskilt negativa
konsekvenser för invånarna. För att lösa dessa problem måste det ske en ökad
satsning på kollektivtrafiken. En ökad andel kollektivtrafik accentuerar
emellertid önskvärdheten av miljövänligare fordon än dagens. Dieselbussen
har visserligen förbättrats under senare år, men det är sannolikt att den icke
kan utvecklas att motsvara framtida krav på avgas- och bullerfrihet.

Enligt trafikbullerutredningens förslag skall bullernivån för stadsbussar
fr. o. m. 1984 sänkas till 75 dB(A) vid mätningar enligt ISO-normen. Ingen av
de busstyper som i dag finns på marknaden uppfyller nämnda krav, och det är
tveksamt om bussfabrikanterna kan hinna få fram så tysta dieselbussar. I
stället får man studera andra fordonstyper, som kan motsvara dessa krav.
Eldrivna fordon utgör, enligt vad som kan överblickas i dag, ett av de bästa
sätten att lösa trafikens miljöproblem. Dels elimineras avgaserna, dels
reduceras bullret kraftigt i synnerhet vid start och acceleration.

Mindre beroende av brännolja är en egenskap hos ett trafikmedel som
särskilt i framtiden kan bli mycket betydelsefull. Oljekrisen har visat att även
kollektivtrafiken kan drabbas av störningar. En stor fördel – och den på sikt
kanske viktigaste – är att en trådbuss är energisnål och billigare i drift än
dieselbussen.

Trots uppenbara fördelar med eldrivna fordon har dessa inte fått den
spridning som är önskvärd från miljösynpunkt. Ett fordon med kombinerad
tråd- och batteridrift skulle skapa helt andra förutsättningar att utveckla en
miljövänlig kollektivtrafik. I Tyskland provas en sådan kombination, som
också är utrustad med automatiska strömavtagare. För att stimulera
utvecklingen av nya och modifierade typer av eldrivna fordon bör statligt stöd
utgå för detta ändamål.

En nackdel från ekonomisk synpunkt torde vara att tråd- och batteridrivna
bussar kräver relativt omfattande investeringar i initialskedet. De höga
initialkostnaderna har sannolikt verkat avskräckande på de kommuner där

Fredagen den
27 oktober 1978

Anmälan av interpellationer

frågan om trådbusstrafik aktualiserats. Elbussen, med tråd- och/eller batteridrift, torde under den närmaste 10–15-årsperioden vara det enda realistiska alternativet till dieselbussen. Med hänsyn till detta och till eldrivna fordons fördelar från såväl miljö- som energisynpunkt är det angeläget att statsmakterna stimulerar tillkomsten av dylika system. Enligt min uppfattning bör statsbidraget för detta ändamål utgå till försöksverksamhet i fler kommuner än i Stockholm.

Jag vill särskilt omnämna i det här sammanhanget att i Malmö kommun har en trafiksanering i centrala staden med ett system av gågator införts med en förbättring av miljön som följd. Dieselbussarna, som måste trafikera innerstaden, utgör emellertid alltså ett stort problem genom sina avgaser. Här skulle ett statligt bidrag för försöksverksamhet utgöra en tilltalande möjlighet till sanering, och det skulle förvåna om inte de kommunala myndigheterna utnyttjade den möjligheten.

Till det kommer det positiva intresse från industrins sida som nu ägnas trådbussen. För att svensk industri här skall kunna inta en tätplats krävs från statsmaktens sida mer än en allmän välvilja. Även om den tekniska utvecklingen av en trådbuss rimligen tar sin tid så är ingalunda denna tekniska process opåverkad av en politisk viljeyttring. Det är alltså vad som krävs just nu. Jag vill erinra om den positiva inställning som förre kommunikationsministern Turesson gav uttryck åt här i riksdagen som svar på en fråga ställd av mig.

Samma positiva inställning har trafikutskottet givit uttryck åt i yttranden över motioner om statsbidrag till trådbussar, såväl vid riksmötet 1975/76 som vid riksmötet 1977/78.

Är statsrådet beredd att ge uttryck åt samma positiva inställning som jag här refererat?

Är statsrådet i så fall beredd att manifestera denna vilja genom att initiera försöksverksamhet med trådbussar i andra kommuner på samma sätt som redan har skett i Stockholm?

den 27 oktober

1978/79:59 av *Hans Gustafsson* (s) till kommunikationsministern om bemanningen av fyrplatser:

Alltsedan slutet av 1950-talet, då det fanns ett 60-tal bemannade fyrplatser vid våra kuster, har en successiv nedläggning och avbemannning skett. I dag återstår endast ca ett dussin bemannade fyrplatser. På dessa sker en fortlöpande personalreducering eller avbemannning i samband med automatisering. Sjöfartsverket har i sina petita för år 1978/79 framlagt en successiv avbemanningsplan, som innebär att automatiseringen skall vara fullbordad fram till 1982.

På syd- och östkusten kommer bl. a. Hanö fyr och Ölands södra udde att avbemannas 1980. Dessa planer har bemötts med stort missnöje från myndigheter och lokalbefolkning i de berörda områdena, eftersom de båda

Anmälan av interpellationer

fyrplatserna är en viktig länk i sjöräddnings- och övervakningstjänsten.

När det gäller Hanö fyr har Blekinge läns länsstyrelse vid regionalekonomiska enheten gjort en kartläggning, som visar på fullständig enighet när det gäller behovet av fortsatt bemanning vid fyrplatsen. För att belysa situationen skall jag beröra några av de synpunkter som har framkommit.

Lotsdirektören i det södra lotsdistriktet framhåller att en avbemanning skulle vara olycklig när det gäller bl. a. sjöräddningen, och anför att "om andra myndigheter t. ex. örlogsbasen, SMHI finner skäl för bibehållen bemanning och är beredda att betala sin andel i kostnaderna härför, torde saken komma i annat läge". I alla händelser anser lotsdirektören det välbetänkt att avvakta resultatet av den tillsatta utredningen rörande samordning och ledning av övervakning och räddningstjänst till sjöss, innan någon avbemanning av Hanö fyr aktualiseras.

Blekinge kustartilleriförsvaret har anført att Hanö är en viktig utpost för försvaret av västra Blekinge, främst från underrättelsesympunkt. Den fortlöpande automatiseringen av fyrar har väsentligt minskat möjligheterna att bevaka våra inre vatten och territorialhav, menar man.

Varje ytterligare personalminskning i kustområdena har negativa effekter. Liknande synpunkter framförs av sydkustens örlogsbas, som även starkt framhåller fyrpersonalens betydelse för sjöbevakningen när det gäller att tillse att tillträdes- och skyddsområdeskungörelser efterlevs, att förhindra sjöolyckor, att upptäcka oljeutsläpp samt att bevaka och följa upp t. ex. miljöfarliga transporter.

Svenska sydkustfiskarnas centralförbund anser att en avbemanning av Hanö fyr innebär en försämrad bevakning och sjöräddning och pekar på fyrens betydelse för sydkustfisket. Samma farhågor framförs från båtsportens organisationer.

SMHI anser att Hanö fyr även framdeles bör vara bemannad. Vid Hanö har observationer utförts sedan 1881, vilket innebär att klimatserien där är en av de äldsta i landet.

Fyrpersonalens förening har hos Blekinge läns länsstyrelse framhållit att besluten om fyrplatsernas avbemanning bör omprövas i sin helhet, samtidigt som en övergripande utredning kommer till stånd.

Sammantaget visar dessa exempel av synpunkter att frågan om bemanningen vid våra fyrplatser i dag handläggs på ett otillfredsställande sätt.

Man kan naturligtvis inte förmena sjöfartsverket att rationalisera sin drift av fyrarna. Verket arbetar i samma ansträngda resursläge som andra förvaltningar. Genom att avbemannas fyrarna kan man sänka kostnaderna. Fyrarnas uppgifter i sjöfartens tjänst klaras med automatisering och fjärrkontroll.

Problemet är emellertid att fyrvaktarna på flertalet håll kommit att fylla viktiga funktioner för andra uppdragsgivare än sjöfartsverket. Sjøräddningen, naturvården, vädertjänsten, polisväsendet och försvaret anlitar således regelmässigt fyrpersonalen vid våra bemannade fyrar. Utifrån samhällets synpunkt är det därför angeläget att sjöfartsverkets synpunkter inte får vara

Fredagen den
27 oktober 1978

*Anmälan av inter-
pellationer*

allenarådande när det gäller den framtida bemanningen vid våra fyrplatser.

En viss omsvängning i tänkesättet har också skett under de senaste åren.

På sju fyrar har andra myndigheter (SMHI, naturvårdsverket och domänverket) tagit över huvudmannaskapet.

En arbetsgrupp har också bildats mellan sjöfartsverket, naturvårdsverket och SMHI för att studera eventuell fortsatt bemanning av vissa utsjöplatser.

I detta sammanhang kan också pekats på ett direkt ingripande från den förre kommunikationsministern när det gällde att rädda kvar besättningen på Måseskär.

Frågan om den framtida bemanningen av våra fyrplatser utefter våra kuster är emellertid så angelägen att det enligt min mening krävs ett kraftfullt regeringsinitiativ, som tar sikte på att bevara den nuvarande bemanningen och eventuellt återbemanna fyrar där nackdelarna av avbemanningen redan visat sig. Om detta skall vara möjligt krävs emellertid en förändrad syn på frågan om kostnadsfördelningen mellan olika myndigheter och eventuellt också huvudmannaskapet för våra bemannade fyrar.

En första åtgärd bör emellertid vara att man från regeringens sida uppskjuter alla vidare avbemanningar av fyrar och att man därmed kan lugna de lokala opinioner som uppstått omkring Hanö fyr, Ölands södra udde och på andra håll.

Mot denna bakgrund vill jag fråga kommunikationsministern:

1. Är kommunikationsministern beredd att omedelbart genom ett regeringsinitiativ avbryta nu aktuella avbemanningsplaner avseende Hanö fyr, Ölands södra udde och andra berörda fyrplatser?

2. Är kommunikationsministern beredd att snabbt låta utreda hur bemanningarna vid våra fyrar skall garanteras för framtiden genom en annan kostnadsfördelning resp. ett eventuellt förändrat huvudmannaskap?

1978/79:60 av *Allan Hernelius* (m) till utrikesministern om Bai Bang-projektet i Vietnam:

I 1974 års statsverksproposition omnämndes för första gången för riksdagen planerna på ett skogsprojekt i dåvarande Nordvietnam, Bai Bang. Detta skulle finansieras av Sverige, och kostnaderna för detsamma beräknades då till omkring 500 milj. kr. På hösten senare samma år slöts mellan vederbörande regeringar ett avtal – utan riksdagens hörande – om projektet, vars kostnader då beräknades till 770 milj. kr. 150 milj. kr. av dessa beräknades som en fullt tillräcklig reserv.

I den senaste prognosen för projektet slutar kostnaderna på 1 600 milj. kr. Den minst sagt avsevärda fördyringen har förklarats med att förseningar uppstått och med prisstegringar. En väsentlig faktor torde emellertid också vara innehållet i det avtal som slöts 1974 och som från svensk synpunkt var ytterst olyckligt. Enligt detta skulle Sverige stå för all finansiering till dess

anläggningen färdigställt för drift, men motsvarande beslutanderätt rörande projektet tillkom icke Sverige.

Vietnam befinner sig f. n. i krig med en grannstat. Stora arméer står mot varandra, och båda parter beskyller varandra för grymhet och terror och för att vara orsak till krigsåtgärderna. En stormakt står bakom den ena parten, en annan bakom den andra. Krigsansträngningarna är uppenbarligen betydande inom båda länderna.

Självfallet kan icke dessa stridshandlingar undgå att inverka på Bai Bang-projektet. Risk finns alltså för ytterligare förseningar och kostnadshöjningar. En förnyad prognos rörande dagens läge bör därför lämnas riksdagen.

Det har sagts att fördyringarna icke påverkar det svenska biståndet, eftersom beloppen täcks med övriga anslag till Vietnam. Man förbiser då att dessa, förutom övriga ändamål, måste bli så stora att de täcker även Bai Bang-utgifterna. I sina pepita föreslår nu SIDA en höjning av anslaget till Vietnam med 30 milj. kr. till 410 milj. kr. Vietnam är därmed fortfarande Sveriges största mottagarland. Som jämförelse kan nämnas att Indien föreslås få 300 milj. kr.

Av samma pepita framgår att "diskussioner har inletts om svenskt stöd av olika slag till driften av projektet". I riksdagen uppgav en ledamot av SIDA:s styrelse den 18 oktober att "för att satsningen inte skall vara förgäves måste vi även hjälpa till med driften åtminstone till mitten av 1980-talet". Av detta kan man dra den slutsatsen att nya förpliktelser rörande driften av industrierna förbereds för en lång period även efter det att anläggningen färdigställts.

Med hänvisning till det anförda vill jag till utrikesministern, tillika biståndsministern, framställa följande frågor:

1. Vilken är dagens prognos för svenska kostnader i samband med Bai Bang-projektet enligt nu gällande avtal och förpliktelser?
2. I vad mån påverkas framtida kostnader av rådande krigsförhållanden i regionen?
3. Är det regeringens avsikt att, även sedan den av svenska gåvomedel finansierade anläggningen slutförts och kan vara i drift, Sverige skall påtaga sig finansiellt ansvar för driften under ett antal år?

1978/79:61 av *Grethe Lundblad* (s) till socialministern om den kommunala barnomsorgen:

I regeringsförklaringen sägs att det finns stora brister på det sociala området. Det exemplifieras bl. a. med att vi ännu icke har hunnit bygga ut en tillfredsställande barnomsorg.

En snabb utbyggnad av barnomsorgen och en ständig uppföljning av att kvaliteten och barnomsorgens innehåll svarar mot den målsättning riksdagen skisserat är något som majoriteten av riksdagspartierna stöder.

Därför är det anmärkningsvärt att ett konstaterande av brister på detta område inte i regeringsförklaringen följs upp med förslag eller löften om prioriterande insatser.

Mot bakgrund av det anförda vill jag ställa följande frågor:

1. Vilka åtgärder tänker regeringen förordas för att den planerade utbyggnaden av barnomsorgen fram till 1981 inte skall fördröjas ute i kommunerna av ekonomiska skäl?
2. Tänker regeringen förhindra en planerad nedbantning av utbildningen av förskollärare och i stället göra förstärkta utbildningsinsatser?
3. Vilka kvalitetsförbättringar tänker regeringen förordas i förebyggande barnavård och barnomsorgen inför det internationella barnåret 1979?

§ 17 Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 26 oktober

1978/79:85 av *Johan Olsson* (c) till arbetsmarknadsministern om förlängd tid för beviljande av arbetsmiljögarantilån:

Garantilån för finansiering av arbetsmiljöförbättringar utgår enligt beslut av 1977/78 års riksdag fram till utgången av år 1978. Lånen utgår till mindre företag och handlägges av utvecklingsfonderna. Lån kan erhållas på högst 125 000 kr. för varje låntagare och löper med ränte- och amorteringsfrihet de två första åren. Återbetalningstiden är sju år.

Arbetsmiljögarantilånen har utnyttjats i allt större utsträckning, och angelägna förbättringar av arbetsmiljön har kommit till stånd eller tidigare-lagts genom denna låneform. Såväl från företag som från facketts sida ser man positivt på denna möjlighet och anser att AG-låneformen bör finnas kvar även i fortsättningen. Åtgärderna för arbetsmiljöförbättringar bidrar även till ökad sysselsättning.

Jag vill därför fråga arbetsmarknadsministern om han är beredd föreslå riksdagen att arbetsmiljögarantilån även kan utgå efter innevarande års utgång.

1978/79:86 av *Pär Granstedt* (c) till statsrådet Carl Tham om hanteringen av uran vid Asea-Atoms bränslefabrik i Västerås:

Enligt uppgift har 3 ton uran under de senaste fem åren försvunnit i hanteringen vid Asea-Atoms bränslefabrik i Västerås.

Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta med anledning av detta?

1978/79:87 av *Sture Korpås* (c) till kommunministern om riskerna vid gifttransporter med bil:

Den 26 september hotades Enköping av en giftkatastrof, då en med giftigt blekmedel lastad bil fattade eld inom tätbebyggt område.

Vilka åtgärder är statsrådet beredd att vidta för att skydda befolkningen utmed våra trafikleder mot risker av detta slag?

Nr 24

Fredagen den
27 oktober 1978

den 27 oktober

1978/79:88 av *Roland Sundgren* (s) till statsrådet *Marianne Wahlberg* om förskolläro-utbildningen:

*Meddelande om
frågor*

Riksdagen beslutade våren 1977 om en ny uppläggning av förskolläro-utbildningen. Bl. a. lades då stor vikt vid utbildning i arbetslag. Personal som medverkar i utbildningen av förskollärare protesterar nu i dagarna runt om i landet mot att ersättningsfrågorna vid deras medverkan i utbildningen ännu inte är lösta. En av orsakerna till detta är enligt uppgift att förhandlingarna mellan stat och kommuner inte har slutförts. Därmed äventyras genomförandet av den nya utbildningen.

Vad är anledningen till att ersättningsfrågorna ännu inte är lösta för den personal som medverkar i utbildningen av förskollärare?

När räknar statsrådet med att ersättningsfrågorna kan vara lösta så att den nya utbildningen av förskollärare kan komma i gång i enlighet med intentionerna i riksdagens beslut våren 1977?

1978/79:89 av *Anders Björck* (m) till kommunikationsministern om regeringens beslut i ärende om tillstånd till försäljning av vissa fartyg:

Vill statsrådet redogöra för bakgrunden och skälen till beslutet att trots kommerskollegiums tillstyrkan avslå framställningen om att få sälja fartygen *Bellman* och *Taube* till utlandet?

1978/79:90 av *Frida Berglund* (s) till utbildningsministern om tidpunkten för utbyggnad av lokaler för högskolan i Luleå:

Byggnadsstyrelsen har i två skrivelser den 31 januari 1978, "nybyggnad för samhällsteknik m. m. och utbyggnad för högskoleutbildning vid högskolan i Luleå", hemställt bl. a. om medel för projektering av två flygelbyggnader och ett kallförråd för att tillgodose lokalbehovet vid högskolan i Luleå.

Av tidsplanen framgår att det krävs ett snabbt beslut om byggstarten skall kunna ske under 1979.

Arbetslösheten i Norrbotten är hög. Byggnadsarbetarna är den grupp som drabbats hårdast, och situationen för deras del väntas bli värre under 1979-1980. En bild av dagens läge ger exempelvis byggnadsarbetarnas pendling från Norrbotten till tidigarelagda skolbyggen i Stockholmsområdet.

Med hänvisning till det anförda vill jag ställa följande fråga:

Är statsrådet *Wikström* beredd att snabbt lämna positivt besked om utbyggnaden av lokaler vid högskolan i Luleå enligt byggnadsstyrelsens hemställan?

Nr 24

§ 18 Kammaren åtskildes kl. 14.01.

Fredagen den
27 oktober 1978

In fidem
SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert